

UOT 75

<https://doi.org/10.59849/2311-8482.2025.2.220>

RÜBABƏ MƏMMƏDOVA

MÜXTƏLİF TƏDRİS KONTEKSTLƏRİNDƏ ORİJİNAL DİNLƏMƏ MATERİALLARI

Sınıfdə orijinal materiallardan istifadə etmək tələbənin real kontekstdə istifadə edilən real dillə tanış olmasına, motivasiya hissənin artmasına, nailiyyət qazanmasına və daha çox oxumağa həvəslənməsinə kömək edir. Orijinal materiallar həmçinin dilin istifadəsindəki dəyişiklikləri əks etdirir, geniş çeşidli və çox istiqamətli orijinal dinləmə materialları var, onlar müxtəlif dinləmə bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün müxtəlif yollarla istifadə edilə bilər, bir neçə dəfə istifadə oluna bilər və həm də yenilənə bilər.

Məqalədə gündəlik istifadə olunan, dilin real həyat nümunələrini təqdim edən orijinal dinləmə materiallarının müxtəlif dil səviyyələrində təbiqindən, meydana çıxan problemlərdən bəhs olunur. Müəllif dilin tədrisində müəllimlərin müxtəlif dil səviyyələrində istifadə etdiyi orijinal dinləmə materiallarını, onların istifadəsində yaranan problemləri araşdırmış və qeyd etmişdir ki orijinal materiallar dili öyrənmək üçün daha çox maraq yarada bilər və yalnız yüksək səviyyəli öyrənənlər deyil, həm də yeni başlayanlar üçün də bu materiallardan istifadə edilə bilər. Bununla belə, orijinal materialların çətinlik səviyyəsi müəllimlər tərəfindən nəzərə alınmalıdır.

Məqalədə həmçinin dinləmə bacarıqları və strategiyalarından da bəhs edilir, müxtəlif alimlərin dinləmə bacarıqları və strategiyalarına yanaşmaları şəhr olunur.

Açar sözlər: dil tədrisi, orijinal materiallar, dil bilikləri, dinləmə fəaliyyətləri və strategiyaları, orijinal dinləmə tapşırıqları

Giriş

Dinləmənin öyrədilməsində orijinal materiallardan istifadə getdikcə daha çox əhəmiyyət kəsb edir. Tələbələrin hədəf dili daha yaxşı mənimsəməsi üçün müəllimlər dilin real dinləmə vəziyyətində istifadə etməlidirlər. Orijinal materiallar öyrənənlərə və müəllimlərə müsbət təsir göstərsə də, dinləyicilərə mətni qavramaq və anlamaqda çətinlik yarada bilər. Beləliklə, uyğun və effektiv dinləmə bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün bəzi mülahizələr nəzərə alınmalıdır.

Xarici dilin tədrisində, xüsusən də dinləmənin tədrisində orijinal materiallardan istifadə son illərdə əsas məsələlərdən birinə çevrilmişdir.

Əksər müəllimlər və müəlliflər orijinal materialların dinləmə bacarıqlarının öyrədilməsində mühüm rol oynadığı fikri ilə razılaşsalar da, bəzi tədqiqatçılar bu materialların eşitmə qabiliyyətinin inkişafına effektiv təsiri barədə mübahisə edirlər. Sınıfdə dinləmə bacarıqlarının öyrədilməsi üçün orijinal materiallardan istifadənin effektivliyi ilə bağlı ziddiyyətli fikirlərin olmasına baxmayaraq, tədqiqatçılar bu materialların düzgün strategiya və yanaşmalarla təqdim edilməsini məqsədəuyğun hesab edirlər. Bu materiallar tələbələrin xarici dili öyrənmələrini asanlaşdırır və onlara motivasiya verə bilər.

Əsas təhlil

Son illərdə xarici dilin tədrisində orijinal materiallardan istifadə bir çox müəllimlər tərəfindən müxtəlif yollarla, məsələn, jurnallar, məqalələr, real reklamlar, yemək reseptləri, qəzetlər, hesabatlar və s. vasitəsilə həyata keçirilir. Bütün dünyada bir çox müəllimlər qəbul edir ki, orijinal materiallar xarici dil öyrənilən sınıfdə dil öyrənmə mühiti və prosesi üçün dəyərli və faydalıdır.

Orijinal dinləmə materialları tələbələrin motivasiyasını və müstəqil öyrənməsini təmin edən vasitədir, çünki onlar bu materialları radio, film və ya televiziyaadan asanlıqla əldə edə bilərlər. Tələbələr öyrəndikləri dildə təcrübə əldə edə bilərlər. Orijinal dinləmə materialları tələbələrə mədəni anlaşma təqdim edir. Orijinal dinləmə materialları tələbələri müxtəlif növ mətnlərlə təmin edə və

onların dinləməyə marağını artırma bilər. Orijinal dinləmə materiallarının mövzusu daha maraqlı və cari məsələyə uyğun ola bilər. Orijinal dinləmə materialları müəllimi və tələbəni dərs prosesində daha yaradıcı edir. Vizual dinləmə modelləri tələbələrə daha zəngin dil kontekstlərində dinləmə bacarıqlarını inkişaf etdirə bilər.

Dilin tədrisi haqqında danışıqdan tədqiqatçılar tərəfindən kontekst terminindən çox istifadə olunur. Celce-Murcia və Olshtain konteksti “şəxslərin danışıq və ya yazısına təsir edən qeyri-dil və mətnlə əlaqəli olmayan” bütün aspektlər və komponentlər kimi müəyyən edirlər. Bu tərif o deməkdir ki, dildə iştirak edən və ünsiyyətə təsir göstərən xarici amillər var. “Yaş, cins, dialekt və məşğuliyyət” kimi bəzi amillər situasiya kontekstinə misaldır [2]. Orijinal materiallardan istifadə kontekstində öyrənmələrin dil biliyi müzakirə edilmək üçün seçilir.

Dilin öyrədilməsi prosesi adətən üç səviyyədə, yəni başlanğıc, orta və qabaqcıl səviyyədə təşkil olunur. İbtidai sinif şagirdləri digərləri arasında ən aşağı dil biliklərinə malikdirlər. Söz ehtiyatının olmaması kimi məhdudiyyətləri səbəbindən dinləmə fəaliyyəti onlar üçün çox çətin ola bilər. Onlar sadəcə olaraq çox sadə dil tapşırığını yerinə yetirə bilərlər [4].

Orijinal dinləmə materiallarının öyrədilməsi təcrübəsinə gəlincə, tədqiqatçılar hələ də bu cür materialların dil öyrənmələrin hansı səviyyəsində tətbiq oluna biləcəyi barədə mübahisə edirlər. Bəzi tədqiqatçılar iddia edirlər ki, orijinal mətnləri dil biliyi aşağı və ya orta səviyyədə aşağı olan tələbələrə tətbiq etmək məqsədəuyğun olmaya bilər. Guariento və Morley orijinal mətnlərin “ortadan sonrakı səviyyə” üçün uyğun olduğunu iddia edirlər, çünki “çox sadə tapşırıqlarla belə” başlanğıc səviyyə üçün bu materiallardan istifadə edildikdə onlar ruhdan düşə və çətinlik hissə edə bilərlər [4].

Digər tərəfdən, Morrison iddia edir ki, orijinal materiallar ibtidai sinifdən başlayaraq istifadə edilə bilər. O, həmçinin bu mətnlərin öyrənmələrin bu səviyyələrində necə tətbiq oluna biləcəyinə dair dərs planlarından nümunələr verir. Dinləmənin öyrədilməsində orijinal materiallar modeli kimi o, audio yayımını seçir. Aşağı səviyyəli sinifdə o, orijinal dinləmə fəaliyyətinin altı mərhələsini və qabaqcıl tələbələr üçün beş mərhələsini təklif edir [8].

Buradan belə nəticəyə gəlmək olar ki, orijinal dinləmə materialları çox güman ki, yalnız yüksək səviyyəli öyrənmələrə deyil, həm də yeni başlayanlara tətbiq oluna bilər. Bununla belə, orijinal materialların çətinlik səviyyəsi müəllimlər tərəfindən nəzərə alınmalıdır. Məsələn, aşağı səviyyəli tələbələrə sinifdə dinləmə fəaliyyəti kimi hava proqnozu proqramına qulaq asmaq istənilərsə və əvvəlcədən dinləmə təlimatı verilməzsə, onlar çətinlik çəkə və həvəsdən düşə bilərlər. Buna görə də, müəllimlər şagirdlərin dil biliklərinə uyğun olan materialları təmin edə bildiyi və dinləmə fəaliyyətinin məqsədi tam dinləyib anlamaq olmadığı halda, orijinal mətnlər şagirdlərin dinləmə qabiliyyətini artırma bilər [3]. Bundan əlavə, orijinal dinləmə tapşırıqları üçün aydın təlimat və dəstək də effektiv öyrənməni inkişaf etdirə bilər. Tələbələrə orijinal materialları dinlərkən həqiqətən də pedaqoji dəstəyə ehtiyacları var.

1. Başlanğıc səviyyəli (beginning) tələbələr üçün orijinal dinləmə materiallarının nümunələri:

Xəbər yayımından istifadə edərək orijinal materialı dinləmək

Tələbələrə xəbərlər proqramından istifadə edərək orijinal materialı dinləmək və eşitdikləri yerlərin və ya insanların adını qeyd etmək tapşırığı verilir. Bu fəaliyyət üçün aşağı səviyyəli tələbələrə dinləmə materialından eşitdikləri yerlərin və ya insanların adlarını yazmaq xahiş olunur. Radioya qulaq asmadan əvvəl müəllimlər onlara dinləmə öncəsi radioda qeyd olunan ölkələrin adlarını əlifba sırası ilə düzmək kimi tapşırıq verirlər ki tələbələr bu tapşırığı yerinə yetirərkən həm də əlifbanı məşq etmiş olurlar. Bundan sonra müəllim başqa tapşırıq fəaliyyəti verə bilər və sonra dinləməni göndərə bilər. Bu səviyyədə öyrənmələr üçün dinləmək tam başa düşmək üçün deyil.

Filmdən istifadə edərək orijinal materialı dinləmək

Tələbələrə həftə sonu bir filmə baxmaq və alt yazıları oxumaq əvəzinə dinləməyə diqqət yetirərək məlumat toplamaq tapşırılır:

- filmin adı nədir?
- saat neçədə başlayır?
- hansı kanalda gedir?
- filmin növü nədir (komediya, romantika, aksiya, qorxu)?
- baş qəhrəmanların adları nədir (kişi, qadın, heyvan)?
- film harada baş verir (içəridə, çöldə, quruda, dənizdə, ölkədə)?
- filmə əsas ideya nədir?

2. Orta səviyyəli (intermediate) tələbələr üçün orijinal dinləmə materiallarının nümunələri:

Tələbələrə dünyanın hər hansı bir şəhəri haqqında radio proqramı dinləmək, şəhər haqqında aparıcının tövsiyə etdiyi əsas şeyləri dinləyib anlamağa çalışmaq tapşırılır. Müəllim tələbədən proqramı dinləməzdən əvvəl həmin şəhər haqqında nə bildiyini və nəyi bilmək istədiyini soruşur. Tələbələr orijinal dinləmə materialına qulaq asdıqdan sonra mövzunu qrup halında müzakirə edirlər: indi eşitdiklərinizə əsasən həmin şəhərə getmək istərdinizmi? Niyə hə və ya niyə yox?

3. Qabaqcıl (advanced) səviyyəli tələbələr üçün orijinal dinləmə materiallarının nümunələri:

Xəbər yayımından istifadə edərək orijinal materialı dinləmək və müzakirə etmək.

Tələbələr xəbərləri müzakirə edir və əsas hekayələrin müxtəlif versiyalarına qulaq asırlar. Qruplar halında əsas xəbərlərin nə olduğu, tələbələrin bu xəbərlərə münasibəti müzakirə edilir.

Dinləmə bacarıqlarına uzun müddətdir ki, ingilis dilinin tədrisində oxumaq, yazmaq və danışmaq qədər ciddi diqqət yetirilmirdi. Digər dil bacarıqları ilə müqayisədə, dinləmə ünsiyyət zamanı çox sıx istifadə etdiyimiz fəaliyyət kimi qəbul edilir [2]. Məsələn, sinifdə öyrənmə prosesində tələbələrin əksəriyyəti nitq bacarıqlarını deyil, dinləmə bacarıqlarını aktivləşdirməyə meyllidirlər, oxumaq və yazmağa isə daha az maraq göstərirlər. Dinləmənin ümumi istifadəsinə görə, dərin müzakirəyə ehtiyac duyulmurdu və dinləmənin öyrənilməsi tədqiqatçılar üçün daha az maraq kəsb edirdi. Bundan əlavə, bu vəziyyətə təkcə tədqiqatçılar tərəfindən deyil, həm də dil tədrisi proqramını tərtib edən siyasətçilər tərəfindən təsirlər olmuşdur ki, dinləmənin öyrənilməsi məhdud qalmışdı. Hər iki qurum bu bacarıqla daha az maraqlanmağa meyli idi və dinləməkdənsə, dilin öyrədilməsində öyrədiləcək daha vacib mövzu sayılan danışmağa daha çox diqqət yetirirdi [1]. Nəticədə dinləmə ilə bağlı araşdırmaların sayı kifayət qədər az idi.

Halbuki bu gün dinləmə bacarıqlarının əhəmiyyəti haqqında daha çox məlumat var. Dinləmə ilə bağlı nəşrlərdə də artım var. 'Etibarlılığı ilə bağlı əhəmiyyətli müzakirələrə görə, tədqiqatçılar indi müvəffəqiyyətli dil öyrənmək üçün dinləyib-anlamağın həlledici əhəmiyyətinə daha çox diqqət yetirirlər. Bu bacarıq çox vaxt passiv bacarıq kimi qəbul edilsə də, heç də sadə bir fəaliyyət deyil və koqnitiv aspektləri əhatə edir. Bu da çətin prosesdir və ciddi araşdırma tələb edir. Vanderqrifin vurğuladığı kimi, dinləmə mürəkkəb bir bacarıqdır və daha çox məqsədyönlü öyrənmə tələb edir. Məsələn, öyrənənlər dinləyərkən, mənimsəmək və aktivləşdirmək üçün birdən çox fəaliyyətə sahib olurlar. Bu bacarıq səsləri tanımaq və fərqləndirmək, məna və qrammatik qaydaları anlamaq bacarığını və digər dil bacarıqlarını əhatə edir. O, həmçinin dinləmək və düşünmək arasında uyğunluq tələb edir [10].

Dinləmə bacarıqlarına olan yanaşmalardan biri "aşağıdan yuxarıya və yuxarıdan aşağıya" fəaliyyətlərdir. Selce-Murcia və Olshtain izah edir ki, "avtomatik olduğu güman edilən" aşağıdan yuxarıya doğru proses qrammatika, fonologiya və sintaksis kimi dil sistemi haqqında bilikləri, yuxarıdan aşağıya doğru fəaliyyət isə məzmunu və formal sxemlərə bölünən sxematikliyi və kontekstual bilikləri əhatə edir. Həm aşağıdan yuxarıya, həm də yuxarıdan aşağıya prosesi tez-tez dinləmə tapşırıqlarında istifadə olunur. Məsələn, tələbələr boşluqları doldurmaq, təfərrüatları

dinləmək və imla kimi dinləmə tapşırıqlarını yerinə yetirdikdə aşağıdan yuxarıya doğru fəaliyyəti aktivləşdirirlər. Yuxarıdan aşağıya yanaşmada dinləmə tapşırıqları tez-tez şəkillərə baxmaq, əsas lüğətə baxmaq və proqnozlar vermək kimi yerinə yetirilir. Yuxarıdan aşağıya tapşırıqlar adətən dinləmə öncəsi fəaliyyətdə dinləmə tapşırığını yerinə yetirdikdə baş verir ki, bu da onlardan mövzu haqqında əvvəlki bilikləri barədə soruşur [2]. Hinkel iddia edir ki, bununla belə, hər iki yanaşmanın dil tədrisi praktikasında uğursuz olduğuna dair sübutlar var. Bunun səbəbi, tələbələrin aşağıdan yuxarı prosesi ilə yanaşı yuxarıdan aşağıya prosesi tətbiq edə bilməməsidir [5]. Lynch vurğulayır ki, əgər öyrənənlər aşağıdan yuxarı fəaliyyətə daha çox diqqət yetirirlərsə, onlar yuxarıdan yuxarıya doğru işləmədə zəif olurlar. Tədqiqatlara əsasən, bu vəziyyət tez-tez xarici dil tələbələri tərəfindən yaşanır. Dinləmə fəaliyyəti orijinal materiallardan istifadə etməklə tədris olunduqda xüsusilə daha çətin və mürəkkəb olur, çünki onlar təkcə dili deyil, həm də tanış olmadıqları mədəni konteksti başa düşməlidirlər. Onlar həm koqnitiv aspektləri, həm də mədəni şüuru aktivləşdirməlidirlər [6]. Ridgway dinləmənin əcnəbi öyrənənlər üçün çətin bir iş olduğunu, buna görə də ciddi araşdırma tələb etdiyini vurğulayır. Bu fakta görə, öyrənənlər dinləmə tapşırıqlarını başa düşməkdə çətinliklərini aradan qaldırmalı və bacarıqlarını öyrətməklə kompensasiya etməlidirlər. Ridgway dinləmənin əcnəbi öyrənənlər üçün çətin bir iş olduğunu, buna görə də ciddi araşdırma tələb etdiyini vurğulayır. Bu fakta görə, öyrənənlər dinləmə tapşırıqlarını başa düşməkdə çətinliklərini aradan qaldırmalı və dinləmə bacarıqlarını məşq etməklə kompensasiya etməlidirlər.

Bununla belə, strategiyanın özünün tərfi tədqiqatçılar arasında hələ də birmənalı deyil. Onlar hələ də strategiyaların şüurlu və ya şüursuz olduğunu mübahisə edirlər. Bunun səbəbi, bunlar arasındakı fərqlərin açıq-aşkar olmamasıdır. Strategiya ilə bağlı dəqiq izahat olmasa da, Ridgway müəllimlərin şüurun təliminə diqqət yetirməli olduğunu təklif edir [9]. Celce-Murcia və Olshtain aşağıdan yuxarı fəaliyyəti ilə bağlı, qeyd edir ki, öyrənənlər metakoqnitiv və dinləmə strategiyalarından istifadə etməlidirlər [2]. Əhəmiyyətli bir məqamı çıxarmaq, ümumi fikir axtarmaq və proqnozlaşdırmaq dinləmədə bir növ strategiyadır. Bundan əlavə, tədqiqatçılar üç əsas növ dinləmə strategiyasını tövsiyə edirlər. Birinci strategiya dinləmənin necə başa düşülməsi ilə bağlı idrak strategiyalarıdır, məsələn, əvvəlki bilik və ya bilik fonundan istifadə etmək [6]. İkincisi strategiya metakoqnitiv strategiyalardır. Celce-Murcia və Olshtain qeyd edir ki, bu dinləmə strategiyalarına dinləmənin planlaşdırılması, özünə nəzarət, anlama prosesinə öz-özünə nəzarət, anlamanın qiymətləndirilməsi və anlama çətinliklərinin müəyyən edilməsi daxildir. Vandergriftə görə, metakoqnitiv strategiyaların davamlı istifadəsi yalnız dinləmə bacarıqları üzərində işləməkdən daha üstündür və bu, həm də öyrənənlərin dinləyib-anlama qabiliyyətinin inkişafına yaxşı təsir göstərir [10]. Bununla belə, o, həmçinin əlavə edir ki, idrak strategiyasının istifadəsi qeyri-münasib olarsa, metakoqnisiya ləngiməyə meyillidir. Bu o deməkdir ki, metakoqnitiv strategiyalar yaxşı idrak strategiyası qurmadan təkbəşinə işləyə bilməz. Üçüncü kateqoriya kimi tədqiqatçılar sosial-effektiv strategiyaları təklif edirlər. Bu strategiyalar tələbələrin öz yoldaşları ilə birlikdə işləmək, aydınlaşdırma tələb etmək və ya xüsusi üsullardan istifadə etmək kimi tədris prosesində öyrənmə fəaliyyətlərinə fokuslanır [10].

Çox vaxt öyrənənlərin dil öyrənməsinə təsir edən aspektlərdən biri kimi qəbul edilən dinləmə bacarıqlarına müraciət edən tədqiqatçılar onları səviyyələrinə görə daha yüksək və aşağı olmaqla iki alt bacarığa bölürlər. Lynch iddia edir ki, daha yüksək səviyyəyə “nəticə çıxarma, şərh etmə və tənqidi qiymətləndirmə” kimi bacarıqlar daxildir. Tərcümə və identifikasiya kimi digər alt bacarıqlar aşağı səviyyəli alt bacarıqlara misaldır. Hər iki alt bacarıq uyğun materialların seçilməsində, xüsusən də orijinal mətnlərdən istifadə etməklə dinləmə prosesinin öyrədilməsində mühüm rol oynayır [6].

Orijinal dinləmə materiallarının öyrədilməsi zamanı Miller dinləmə tapşırıqlarında faydalı olduğunu təsdiqləyən dinləmə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsinin üç mərhələsini təklif edir, bunlar:

“dinləmədən öncə (pre-listening), dinləmə zamanı (while-listening), dinləmədən sonra (post-listening)” mərhələləridir. Dinləmə öncəsi fəaliyyətdə tələbələrdən ümumiyyətlə dinləyəcəkləri mövzu haqqında fikir bildirmələri və müzakirə etmələri xahiş olunur. Bu səviyyədə tələbələr mövzu haqqında əvvəlki biliklərini sxem halında aktivləşdirirlər. Bu mərhələdə tələbələrin axtaracaqları şey haqqında məlumat əldə etmələri gözlənilir. Sonra, dinləmə mərhələsində tələbələr sonrakı müzakirələrdə onlara kömək etmək üçün dinləmə mətnindən bütün məlumatları toplayırlar. Daha sonra, son mərhələdə, (post-listening) onlar artıq dinlədiklərini şərh edirlər və bu fəaliyyət fərdi anlamaya yönəldilə bilər. Dinləmə fəaliyyətindəki bu addımlar tələbələrə orijinal tapşırıqları dinləmək çətinliyini minimuma endirmək üçün istifadə edilə bilər [7]. Vanderqrift qeyd edir ki, bu silsilənin davamlı istifadəsi tələbələrin dinləyib-anlamalarını inkişaf etdirməyə kömək edə bilər [10]. Bundan əlavə, Hinkel bildirir ki, aşağıdan yuxarıya və aşağıya işləməyə yönəlmiş dinləmə dərsləri dil biliyinin aşağı və orta səviyyələri üçün faydalı ola bilər və qabaqcıl öyrənənlər üçün onlar idrak strategiyalarından istifadə etməlidirlər [5].

Tələbələrin dinləyib-anlamada zəifliklərini kompensasiya etmək üçün strategiyalardan istifadənin bir hissəsinin effektivliyini Ridgway şübhə altına alır. O, şüurlu bir proses üçün vaxt olmadığı üçün strategiyaların reallıqda istifadə edilməsinin qeyri-mümkün olduğunu müdafiə edir. Buna görə də, öyrənənlər təbii olaraq öz proqnozlarını və təxminlərini istifadə etdikdə dinləmə strategiyalarını öyrətməyə vaxt sərf etmək mənasızdır. O, həmçinin vurğulayır ki, ən başlıcası dinləmə fəaliyyətini intensiv şəkildə məşq etməkdir [9].

Nəticə

Xarici dil öyrənən tələbələr üçün xarici dili dinləməyi başa düşmək çətinidir. Bu, təkcə onların dinləyib-anlama bacarıqlarının müxtəlif səviyyələrinə görə deyil, həm də ona görədir ki, dinləmə prosesi idarə etmək çətin fəaliyyətlər tələb edir. Buna görə də, dinləmə çətinliklərini və dinləməni başa düşməkdə zəiflikləri kompensasiya etmək üçün müəyyən strategiyalara ehtiyac var. Məsələn, idrak və metakognitiv strategiyalar kimi. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, dinləmə strategiyalarından istifadə, əgər tələbələr dinləməni məşq etməsələr, onlara dinləmə bacarıqlarını inkişaf etdirməyə kömək edə bilməz. Təcrübə öyrənənlərə kontekstlə tanış olmağa və yadda saxlamağa kömək edə bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Andrews, R. (2001). Teaching and learning English: A guide to recent research and its application. London: Continuum.
2. Celce-Murcia, M., & Olshtain, E. (2000). Discourse and context in language teaching: A guide for language teachers. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Crystal, D. (1999). The penguin dictionary of language(2nd Ed.) London: Penguin Group
4. Guariento, W., & Morley, J. (2001). Text and task authenticity in the EFL classroom. *ELT Journal*, 55(4), 347-353.
5. Hinkel, E. (2006). Current perspectives on teaching the four skills. *TESOL Quarterly*, 40(1), 109-130.
6. Lynch, T. (2005). Listening: Question of level. In R.B. Kaplan, W. Grabe., M. Swain., & G.R. Tucker (Eds.), *The Oxford Handbook of Applied Linguistics* (pp. 39-48). Oxford: Oxford University Press.
7. Miller, L. (2003). Developing listening skills with authentic materials. *ESL Magazine*, 6(2), 16-18.
8. Morrison, B. (1989). Using news broadcast for authentic listening comprehension. *ELT Journal*, 43(1), 14-18.

9. Ridgway, T. (2000). Listening strategies: I beg your pardon?. *ELT Journal*, 54 (2), 179-185.
10. Vandergrift, L. (1999). Facilitating second language listening comprehension: acquiring successful strategies. *ELT Journal*, 53(3), 168-176.

**Naxçıvan Dövlət Universiteti*
E-mail: rubabamammadova@ndu.edu.az

Rubaba Mammadova

AUTHENTIC LISTENING MATERIALS IN VARIOUS TEACHING CONTEXTS

Using authentic materials in the classroom helps students become familiar with real language used in real contexts, increases motivation, achievement, and encourages them to read more. Authentic materials also reflect changes in the using of language, there is a wide variety and versatility of authentic listening materials, they can be used in different ways to develop different listening skills, they can be used multiple times and they can also be updated.

The article discusses the application and problems of authentic listening materials that present real-life examples of everyday language use at different language levels.

The author investigated the original listening materials used by the teachers at different language levels in language teaching, the problems encountered in their use, and noted that original materials can create more interest in learning the language and can be used not only by advanced learners, but also by beginners. However, the level of difficulty of the original materials should be taken into account by the teachers.

The article also discusses listening skills and strategies, and discusses the approaches of various scholars to listening skills and strategies.

Keywords: *language teaching, authentic materials, language skills, listening activities and strategies, authentic listening tasks*

Мамедова Рубаба

AУТЕНТИЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ АУДИРОВАНИЯ В РАЗЛИЧНЫХ УЧЕБНЫХ КОНТЕКСТАХ

Использование аутентичных материалов в классе помогает учащимся знакомиться с реальным языком, используемым в реальных контекстах, повышает мотивацию, успеваемость и побуждает их больше читать. Аутентичные материалы также отражают изменения в использовании языка, существует большое разнообразие и универсальность аутентичных материалов для аудирования, их можно использовать по-разному для развития различных навыков аудирования, их можно использовать многократно, а также их можно обновлять.

В статье рассматриваются применение и проблемы аутентичных материалов для аудирования, представляющих собой реальные примеры повседневного языка, используемого на разных языковых уровнях.

Автор исследовал оригинальные материалы для аудирования, используемые учителями на разных уровнях обучения языку, проблемы, возникающие при их использовании, и

отметил, что оригинальные материалы могут повысить интерес к изучению языка и могут использоваться не только продвинутыми учащимися, но и начинающими. Однако преподавателям следует учитывать уровень сложности исходных материалов.

В статье также рассматриваются навыки и стратегии слушания, а также подходы различных ученых к навыкам и стратегиям слушания.

Ключевые слова: преподавание языка, аутентичные материалы, языковые навыки, упражнения и стратегии аудирования, аутентичные задания на аудирование

Sənətşünaslıq elmləri doktoru İnarə Məhərrəmovə tərəfindən təqdim edilmişdir.

İlk daxilolma tarixi: 11.04.2025

Son daxilolma tarixi:08.05.2025